

Rapport

Projectnummer: 368534/51001215
Referentienummer: NL22-648800269-37063
Datum: 13-04-2023

Verkenndend Natuuronderzoek uitbreiding zandwinning Kruiselwerk

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

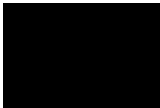
Definitief

Verantwoording

Titel	Verkennd Natuuronderzoek uitbreiding zandwinning Kruiselwerk
Subtitel	Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	368534/51001215
Referentienummer	NL22-648800269-37063
Revisie	D4
Datum	13-04-2023

Auteur(s)	
E-mailadres	

Gecontroleerd door	
Paraaf gecontroleerd	

Goedgekeurd door	
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Kader van het onderzoek	4
1.2	Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten	4
2	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden.....	6
2.1	Toetsingskader	6
2.2	Inventarisatie	6
2.3	Analyse van de mogelijke effecten	7
3	Wet natuurbescherming: soortenbescherming	8
3.1	Toetsingskader	8
3.2	Methode	9
3.3	Voorkomende ecotopen	10
3.4	Planten.....	10
3.5	Vleermuizen.....	10
3.6	Overige zoogdieren	10
3.7	Vogels.....	12
3.8	Amfibieën en Reptielen	12
3.9	Vissen	14
3.10	Ongewervelden	14
4	Natuurbeleidskaders	15
4.1	Toetsingskader	15
4.2	Natuurnetwerk Nederland.....	15
4.3	Leefgebied akkervogels.....	16
5	Conclusies.....	18

1 Inleiding

1.1 Kader van het onderzoek

H.H. v.d. Velde B.V. wil in Kruiselwerk bij Nieuwe Pekela de huidige zandwinning uitbreiden en heeft Sweco gevraagd dit verder te faciliteren. Daarnaast dient de huidige ontgrondingsvergunning van Kruiselwerk te worden verlengd. De verlenging gaat over een vergunning onder dezelfde randvoorwaarden (maximale diepte, maximaal te onttrekken materiaal et cetera) en hiervoor vindt geen ingreep plaats. Voor de geplande ingreep behorend bij de uitbreiding en voor de verlenging is een onderzoek uitgevoerd in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur. Omdat voor een aantal zoogdiersoorten inmiddels het beschermingsregime is gewijzigd, is voorliggende rapportage hierop aangepast.

Voorliggend verkennend natuuronderzoek zal een beeld schetsen van de huidige natuurwaarden binnen het plangebied en welke effecten zullen plaatsvinden door de geplande werkzaamheden voor de uitbreiding.

Projecten of handelingen dienen namelijk te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

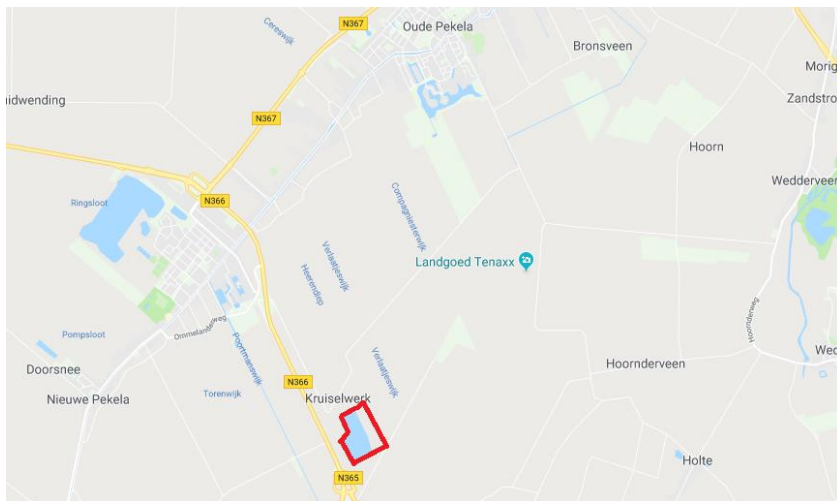
- Wet natuurbescherming:
 - Natura 2000-gebieden.
 - Soorten.
- Natuurnetwerk Nederland (NNN) en natuurgebieden buiten het NNN (onder andere ganzenfoerageergebied, weidevogelleefgebied).

Het verkennend natuuronderzoek is er op gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Het verkennend onderzoek is de eerste stap in de procedure. Afhankelijk van het resultaat moeten de navolgende stappen al dan niet worden doorlopen.

In dit verkennend natuuronderzoek heeft toetsing plaatsgevonden op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde soorten en op de natuurbeleidskaders.

1.2 Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten

Het plangebied van de zandwinning Kruiselwerk ligt iets ten noorden van Alteveer aan de oostzijde van de N366. Deze zandwinning is momenteel actief en is er een wens voor uitbreiding. De verlenging van de ontgrondingsvergunning betreft de huidige omvang van de zandwinlocatie. Op termijn is de uitbreiding (ca. 5 hectare) aan de oostzijde aan de orde. De globale locatie van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.



Afbeelding 1.1: Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd).

Om de zandwinning uit te breiden wordt de huidige plas groter gemaakt. Er zal uitbreiding plaatsvinden aan de oostzijde van de huidige zandwinplas. Tussen de huidige zandwinplas en de geplande uitbreiding ligt een smal perceel. Deze smalle strook is al eerder getoetst aan de bestaande wetgeving en de benodigde ontheffingen/vergunningen zijn reeds verkregen. De beoogde uitbreiding die in voorliggend natuuronderzoek wordt getoetst is additioneel ten opzichte van de eerder uitgevoerde onderzoeken. In afbeelding 1.2 is de ligging van het plangebied in detail weergegeven met de geplande uitbreidingen ingetekend.



Afbeelding 1.2: plangebied met in blauw de locatie van uitbreiding.

2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

De Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan. Binnen het kader van de Wet Natuurbescherming is ook toetsing nodig van effecten in het kader van de externe werking. Bij de toetsing zijn er de volgende procedurevarianten:

- Geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig).
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel.
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten;
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

Voorliggende rapportage beoordeelt zowel het effect van de aanlegfase als de gebruiksfase. De Wet stikstofreductie en natuurverbetering voorziet per 1 juli 2021 in een partiële vrijstelling van de vergunningplicht voor stikstofemissies afkomstig van bouw- en sloopwerkzaamheden. De aanlegfase kan vanaf die datum buiten beschouwen gelaten worden voor de beoordeling van de vergunningplicht. Wel dient een stikstofberekening uitgevoerd te worden en is mogelijk vergunning nodig voor de gebruiksfase.

Voor het uitvoeren van de stikstofberekening van de gebruiksfase dient gebruik te worden gemaakt van de Aeries calculator. Bij een melding of vergunningaanvraag dient deze berekening te worden bijgevoegd. Bij een vergunningaanvraag zal door het bevoegd gezag worden bepaald of er nog ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor de toename van stikstof voor de betreffende habitattypen of soorten. Op basis daarvan zal worden bepaald of een vergunning kan worden verleend.

2.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, op een afstand van 10 km, Lieftingsbroek betreft. Natura 2000-gebied Lieftingsbroek is aangewezen voor stikstofgevoelige habitattypen. De eveneens voor stikstofgevoelige habitattypen aangewezen Natura 2000-gebieden Drouwenerzand en Drentsche Aa liggen op wat grotere afstand van het plangebied (15 à 16 km). In afbeelding 2.1 is de ligging weergegeven van het plangebied ten opzichte van Lieftingsbroek.



Afbeelding 2.1: Globale ligging van het plangebied (rood gemarkeerd) ten opzichte van Natura 2000-gebied Liefdingsbroek (transparant geel).

2.3 Analyse van de mogelijke effecten

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied is Liefdingsbroek op 10 km afstand. Directe aantasting zoals oppervlakteverlies en versnippering van een Natura 2000-gebied is niet aan de orde omdat de werkzaamheden buiten de begrenzing van een Natura 2000-gebied plaatsvinden. Verstoring van verstoringgevoelige dieren door beweging, geluid, trilling en licht gedurende de realisatiefase en gebruiksfase reikt tot maximaal enkele honderden meters ver. De begrenzing van Natura 2000-gebied Liefdingsbroek bevindt zich ruim daar buiten. Hiermee is uitgesloten dat er effecten zijn van de werkzaamheden door verstoring op Natura 2000-gebied Liefdingsbroek.

De nieuwe situatie is een uitbreiding van het winnen van zand. De werkzaamheden behorende bij de voorbereiding van de uitbreiding en de zandwinning kunnen leiden tot extra stikstof uitstoot. Uit een berekening met het model Aeries (rapport "Emissie Stikstof", Sweco, 8-3-2022) is gebleken dat deze stikstof uitstoot, na intern salderen, niet leidt tot een additionele stikstof depositie op Natura 2000-gebieden groter dan 0,00 mol N/ha/jr. Omdat de berekende depositie niet groter is dan 0,00 mol N/ha/jr kunnen negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen worden uitgesloten. Voor de aanlegfase is geen berekening uitgevoerd. Omdat de aanlegfase alleen het verwijderen van de teelaarde laag betreft is het niet te verwachten dat dit leidt tot een additionele depositie > 0,00 mol N/ha/jr op Natura 2000-gebieden. Maar pas na het uitvoeren van een Aeries berekening kan hierover meer zekerheid worden verkregen.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a.* in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b.* de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c.* vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn-* en *Habitatrichtlijnsoorten* geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond.

Voor *Andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

3.2 Methode

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheidsbeoordeling.

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en de ruime omgeving er om heen. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- NDFF (laatste vijf jaar).
- Soortenatlassen.
- Toetsing Flora- en faunawet voor de uitbreiding van zandwinning Kruiselwerk te Nieuwe Pekela, Buro Bakker, 2008).

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 6 december 2019 door een deskundig ecoloog van Sweco.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling wordt een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groepen)en en/of het geschikte biotoop beïnvloed kunnen worden door de voorgenomen activiteit. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soort(groepen) er nader (veld)onderzoek en eventueel ontheffingsplicht in kader van Wet natuurbescherming van toepassing is. Het onderzoek beperkt zich tot op grond van de Wet Natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten.

Niet-beschermde Rode lijstsoorten die in het plangebied (kunnen) voorkomen zoals diverse soorten paddenstoelen en vaatplanten worden niet in het onderzoek betrokken omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wet Natuurbescherming.

3.3 Voorkomende ecotopen

Het plangebied bestaat uit een voormalig akkerbouwperceel. Het perceel grenst aan de oostzijde aan een onverhard pad en vervolgens een sloot, aan de noordzijde aan een sloot, aan de westzijde aan het reeds vergunde perceel en aan de zuidzijde aan een deel van het perceel waarop bassins staan (alles buiten het plangebied). Binnen het plangebied is als enig ecotoop te onderscheiden:

- Verruigd voormalig graanperceel.

3.4 Planten

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Op het perceel waar de uitbreiding van Kruiselwerk gaat plaatsvinden zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten (NDFF, 2014-2019). Tijdens het veldbezoek in december 2019 en februari 2022 zijn eveneens geen beschermde soorten aangetroffen en gezien het aanwezig habitat ook niet te verwachten. Langs de oever staat riet en op de zandvlakte staan enkele berken en eiken. In de aangrenzende grasberm staat veel brandnetel.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

De werkzaamheden hebben geen effect op plantensoorten behorend tot de beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming aangezien deze niet voorkomen in het plangebied. Aanvullend onderzoek naar beschermde planten en een mogelijke ontheffingsprocedure zijn daarom niet nodig.

3.5 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Er zijn binnen en in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend van vleermuizen (NDFF, 2014-2019). Wel valt het gebied binnen de verspreidingsgebieden van gewone dwergvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis (www.verspreidingsatlas.nl).

Nergens in het plangebied zijn opstallen en bomen aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats. Omdat bomen en andere lijnvormige elementen ontbreken is er ook geen sprake van een vliegroute, of foerageergebied voor vleermuizen.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Met het in gebruik nemen van het plangebied voor zandwinning treden geen negatieve effecten op voor vleermuizen. Wel geldt de zorgplicht wat in dit geval inhoudt dat bij werken met kunstlicht niet op bomenrijen in de omgeving geschenen mag worden.

3.6 Overige zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de sinds 2022 niet meer vrijgestelde, dus beschermde, haas. Tussen 2012 en 2022 zijn ongeveer 30 hazen waargenomen in het gebied op ca. 1 km rond het plangebied. Deze waarnemingen bevinden zich vooral in het agrarisch gebied ten westen van het plangebied en de N366. Ook zijn diverse waarnemingen bekend in het agrarisch gebied ten zuiden van het plangebied aan weerszijden van de Beumesweg. Verder zijn de vrijgestelde egel, vos, konijn en ree waargenomen.

In de wijdere omgeving (Nieuwe Pekela en op ca 1,6 km oostelijk) zijn enkele waarnemingen van de beschermde bunzing bekend. Overige kleine marterachtigen zijn niet waargenomen in de wijde omgeving (NDFF, 2012-2022). Tijdens het veldbezoek zijn geen aanvullende waarnemingen gedaan.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

In het plangebied en omgeving zijn, naast haas, geen beschermde soorten aangetroffen en op basis van het habitat ook niet te verwachten. In de omgeving is een ten opzichte van het plangebied zeer groot oppervlakte aan gras- en akkerlanden aanwezig, dat voor haas geschikt is als leefgebied (zie figuur 3.1). Negatieve effecten op haas door verlies van leefgebied zijn niet aan de orde omdat de strook geen essentieel leefgebied voor haas biedt. Wel dient uit zorgvuldigheid het plangebied buiten de voortplantingsperiode van haas gereed gemaakt te worden voor de uitbreiding van de zandwinning. Tussen februari en oktober kunnen hazen jongen hebben. Als de teelaarde in november, december of de eerste helft van januari wordt verwijderd, kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Voor de in de wijdere omgeving aangetroffen bunzing geldt dat het verlies van de strook akkerland eveneens niet leidt tot verlies van essentieel leefgebied. Enerzijds omdat de begroeiing van de strook in de huidige situatie niet altijd hoog is en dus niet altijd beschutting biedt en daarom niet of minder geschikt is voor voortplantingsplaatsen. En anderzijds omdat de aangrenzende sloot intact blijft en ook de verdere omgeving met (begroeide) sloten en bosjes blijft behouden. Tijdens de aanleg dient gezorgd te worden dat aanwezige vrijgestelde of beschermde soorten de gelegenheid krijgen het plangebied te verlaten (zorgplicht).



Figuur 3.1 luchtfoto ter illustratie van de omvang van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het agrarisch gebied in de omgeving (luchtfoto 2022, bron Cyclomedia Streetsmart).

3.7 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Alle inheemse vogels zijn als Vogelrichtlijnsoort beschermd conform artikel 3.1 Wet natuurbescherming. Vogels zijn te allen tijde gedurende het broedseizoen beschermd. Op basis van het bronnenonderzoek is vastgesteld dat er in de directe en wijde omgeving van het plangebied meerdere (broed)vogelsoorten zijn waargenomen in en nabij het plangebied (NDFF, 2014-2019). Er zijn geen bomen of opstallen aanwezig waardoor jaarrond beschermde nesten ontbreken.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Verstoring van vogels treedt op wanneer er werkzaamheden uitgevoerd worden in de nabijheid van broedende vogels rond het werkgebied. Het betreft binnen dit project broedende vogels op de bodem. Door buiten het broedseizoen te werken, wordt verstoring van broedende vogels voorkomen. De broedperiode loopt globaal van half maart tot begin augustus. Indien het niet te vermijden is in het broedseizoen te werken dient eerst onderzocht te worden of er in de nabijheid nesten of broedende vogels aanwezig zijn die verstoord kunnen worden of dient het plangebied voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt door bijvoorbeeld de vegetatie kort te maaien en/of verstoring aan te brengen (dit kan niet in geval van kwetsbare vogelsoorten of een soort die jaarrond op die locatie gewend is terug te keren). Indien toch een broedgeval aanwezig is binnen de verstoringsafstand van de werkzaamheden, wordt gewacht met de werkzaamheden tot het moment dat de vogels uitgevlogen zijn. Als buiten het broedseizoen wordt gewerkt zijn negatieve effecten voor vogels uit te sluiten.

Oeverzwaluwen

In het natuuronderzoek uit 2008 naar de toenmalige uitbreiding van de zandwinning, is in de steile oever aan de noord westzijde van de bestaande zandwinning een kolonie van oeverzwaluw met 110 nestholtes aangetroffen. In het kader van de ontgrondingsvergunning van 2011 is daarvoor door Avifauna Groningen een zienswijze ingediend met het verzoek om gedurende het broedseizoen oeverzwaluwen te laten nestelen. Naar aanleiding hiervan is afgesproken dat jaarlijks ruim voor de start van het broedseizoen (tenminste vóór 1 maart van ieder jaar) in overleg met een medewerker van Avifauna Groningen een gunstige nest- en broedlocatie voor oeverzwaluwen wordt aangelegd en onderhouden. De vogels worden tot na het broedseizoen (15 juli) niet verstoord. In het jaarlijks door de ontgronder op te stellen werkplan worden deze afspraken telkens opgenomen. Het verlengen van de ontgrondingsvergunning betekent een bestending van deze werkwijze.

3.8 Amfibieën en Reptielen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Er zijn binnen of nabij het plangebied geen waarnemingen bekend van beschermde amfibieën of reptielen (NDFF, 2014-2019). Uit de verspreidingsatlas (Telmee en NDFF) blijkt dat vanwege het ontbreken van geschikt habitat, ook in de wijdere omgeving geen beschermde amfibieën en reptielen voorkomen. Wel kunnen algemene soorten amfibieën voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen aanvullende waarnemingen gedaan.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Wegens het ontbreken van geschikt habitat voor beschermde amfibieën en reptielen binnen de plangebieden zijn deze hier niet te verwachten. Wel kunnen (algemene vrijgestelde) amfibieënsoorten voorkomen.

Voor aanwezige dieren dient de zorgplicht in acht genomen te worden, wat voornamelijk inhoudt dat deze de gelegenheid moet worden geboden het plangebied te verlaten. Er hoeft voor amfibieën en reptielen geen aanvullend onderzoek plaats te vinden of vergunning / ontheffing te worden aangevraagd.

3.9 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten (NDFF, 2014-2019).

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Er zijn geen beschermde vissen aangetroffen, waardoor de uitbreiding van de zandwinning geen negatieve effecten heeft op deze soortgroep.

3.10 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Vanuit het bronnenonderzoek zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten ongewervelden. Tijdens het veldbezoek zijn geen aanvullende waarnemingen gedaan en is gebleken dat het plangebied niet geschikt is voor beschermde ongewervelden.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Omdat beschermde ongewervelden niet zijn te verwachten hebben de werkzaamheden geen negatief effect op deze soortgroep en is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk.

4 Natuurbeleidskaders

4.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd en relevant is voor Kruiselwerk, bestaat uit:

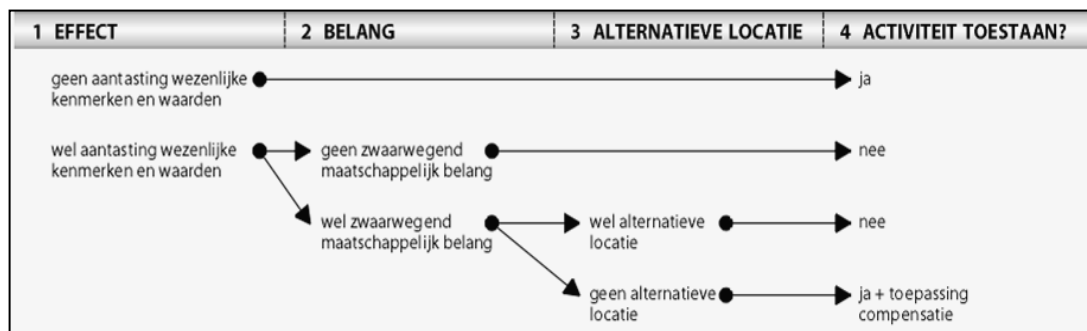
- Provinciaal beleid
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - Akkervolgellengebied.

4.2 Natuurnetwerk Nederland

Toetsingskader

De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan.

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het 'nee, tenzij-principe'. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. Een "nee, tenzij-toets" behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.



Schema: Het 'nee, tenzij'-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie

Het plangebied ligt buiten de begrenzing en de nabijheid van NNN. Wel is sprake van Bos- en natuurgebieden buiten NNN in de nabije omgeving. In afbeelding 4.1 is de ligging van het plangebied ten opzichte van de natuur buiten NNN en akkervogellengebied weergegeven. De dichtstbijzijnde NNN gebieden liggen buiten het gebied in de afbeelding.



Afbeelding 4.1: Plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Bos- en natuurgebieden buiten NNN (lichtgroen). Het grotere nog lichtere groene vlak is akervogelleefgebied (bron: Provincie Groningen).

Analyse en toetsing effecten

Het huidige plangebied en de toekomstige uitbreiding van de zandwinlocatie vallen zowel buiten de begrenzing van NNN als buiten de begrenzing van natuur buiten NNN in Groningen. Derhalve zullen geen negatieve effecten optreden ten aanzien van de kernwaarden van NNN Groningen.

4.3 Leefgebied akervogels

In de Provinciale omgevingsverordening is het uitbreidingsgebied van Kruiselwerk aangeduid als 'leefgebied akervogels'. In artikel 2.48.2 is hieraan de volgende instructieregel gekoppeld:

"Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een op kaart 6 aangegeven 'leefgebied akervogels' en dat voorziet in een nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkeling biedt inzicht in de maatregelen die nodig zijn om de mogelijke schade aan de waarde van het leefgebied voor akervogels te voorkomen en restschade elders te compenseren als die ontwikkeling in significante mate afbreuk kan doen aan de waarden van het leefgebied voor akervogels door aantasting van de landschappelijke openheid, of door versterking van vogels en aantasting van het areaal."

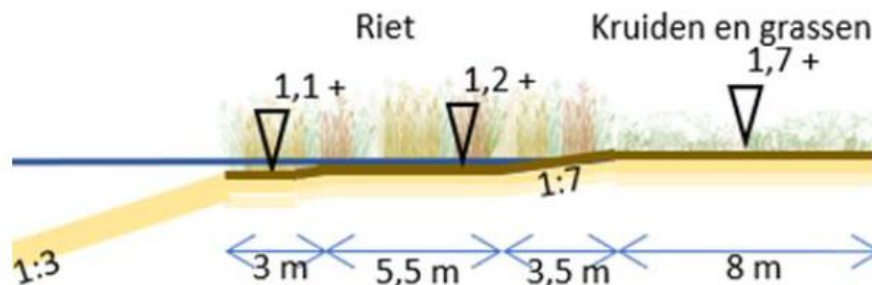
Over de compensatie van de restschade is op 10 maart 2023 overleg gevoerd met de Provincie Groningen. Hieruit is naar voren gekomen dat er inmiddels ervaring is opgebouwd met werkende maatregelen in leefgebieden van akervogels. Voor dit deel van de provincie is hieruit een vuistregel gedestilleerd van een compensatie-eis van 10%. Dat betekent dat bij een ruimtelijke ingreep van 5 ha, ongeveer 5.000 m² areaal voor akervogels geschikt moet worden gemaakt.

Besproken is dat deze compensatie kan worden gevonden in de noordoostelijke oever van de uitbreiding van Kruiselwerk. Een schets van de beoogde inrichting van de noordoostelijke oever van de zandwinning is in afbeelding 4.2 weergegeven. Deze zijde van de plas heeft een lengte van ruim 800 m. Door hier een strook met een breedte van ca 8 meter te laten verruigen ontstaat een voor akkervogels geschikt gebied met een oppervlakte van 6.400 m². Dat is ruimschoots de oppervlakte van de compensatieplicht. Akkervogels gebruiken dergelijke ruigten om te foerageren te schuilen en te nestelen.

De strook die in afbeelding 4.2 is aangewezen als 'kruiden en grassen' dient dan zodanig te worden beheerd dat de begroeiing kan verruigen. Door de strook één- á tweemaal per jaar te maaien wordt blijft het geschikt voor akkervogels.

Voor het geschikt maken van de strook voor akkervogels is het Grauwe Kiekendief Kenniscentrum Akkervogels geraadpleegd. Hieruit zijn geen specifieke aanvullende inrichtingsmaatregelen voortgekomen omdat er momenteel geen bijzondere akkervogels, zoals bijvoorbeeld patrijzen, voorkomen. Wel is een advies gegeven om de 'kruidenrijke akkerrand' te combineren met wintervoedsel (Beheerpakket Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer) en/of laag struikgewas voor struikbroeders en als toevluchtoord in winter. Dat creëert een gevarieerd habitat dat voor diverse soorten wat te bieden heeft.

De provincie kan de wijze van beheer van deze strook als voorschrift aan de ontgrondingsvergunning koppelen zodat het beheer ter compensatie van het leefgebied van akkervogels is geborgd.



Afbeelding 4.2: Inrichtingsschets noordoostoever Kruiselwerk na uitbreiding fase 2.

5 Conclusies

Wet natuurbescherming

Natura 2000-gebieden

Dichtstbij gelegen Natura 2000-gebied is Lieftingsbroek en ligt op dusdanige afstand van het plangebied (10 km) dat geen verstoring door licht, geluid of beweging zal plaatsvinden.

Activiteiten kunnen stikstof emitteren. De emissie van stikstof is berekend (rapport "Emissie Stikstof", Sweco, 8-3-2022). Hieruit blijkt dat activiteiten geen depositie van meer dan 0,00 mol/ha/jaar op stikstofgevoelige gebieden veroorzaken.

Soortenbescherming

Er treden door de uitbreiding geen negatieve effecten op voor beschermde soorten. Voor haas geldt dat weliswaar potentieel leefgebied verloren gaat, maar dat dit ten opzichte van beschikbaar leefgebied in de omgeving om een gering oppervlakte gaat. Het verwijderen van de teelaarde laag dient plaats te vinden buiten de periode dat haas jongen heeft. Gewerkt kan worden in november, december of de eerste helft van januari. Voor de verlenging geldt dat in 2008 door Buro Bakker (zie par. 3.2), in een onderzoek naar uitbreiding aan weerszijden van de toenmalige plas Kruiselwerk, is vastgesteld dat geen beschermde soorten zijn aangetroffen. Het bronnen- en veldonderzoek voor de nieuwe uitbreiding (waarin ook de nabije omgeving is betrokken) bevestigt dit beeld.

Om verstoring van *broedende vogels* te voorkomen zullen de werkzaamheden buiten het broedseizoen (grofweg half maart t/m juli met uitloop tot halverwege augustus) uitgevoerd moeten worden. Indien uitvoering van de werkzaamheden in het broedseizoen niet is te voorkomen en in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord, dient terrein voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd worden door een deskundig ecooloog op aanwezigheid van in gebruik zijnde vogelnesten. Deze dienen gespaard te blijven zolang ze in gebruik zijn en de jongen zijn uitgevlogen.

Zorgplicht

Om verstoring van migrerende, overvliegende of foeragerende vleermuizen te voorkomen, dienen de werkzaamheden zo veel als mogelijk overdag uitgevoerd te worden en dient waar mogelijk tussen zonsondergang en zonsopgang geen directe werkverlichting of strooiverlichting (m.u.v. voertuigen) toegepast te worden, die op bosjes, bomen en gebouwen kan schijnen.

Voor eventueel aanwezige algemene (vrijgestelde) soorten in de Provincie Groningen geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt wel de zorgplicht, wat betekent dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Aanwezige dieren dienen in de gelegenheid gesteld te worden het plangebied te verlaten.

Natuurbeleidskaders

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied valt buiten de begrenzing van NNN in Groningen en overige natuur. Ten aanzien van de kernwaarden van NNN en overige natuur Groningen treden negatieve effecten niet op.

Het plangebied valt binnen akkervogelleefgebied. 10% van het areaal leefgebied dat verloren gaat dient te worden gecompenseerd. Dit wordt bereikt door aan de noordoostzijde van de plas een strook met een breedte van ca 8 meter te laten verruigen. In de voorschriften bij de ontgrondingsvergunning zal de provincie de wijze van beheer van deze strook opnemen (1 á 2 keer per jaar maaien).

Kruiselwerk uitbreiding	Effecten	Nader veld onderzoek	Nader effect onderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Wet natuurbescherming, Natura 2000-gebieden	Mogelijk stikstof aanlegfase	Geen	Aerius berekening aanleg	mogelijk	mogelijk
Wet natuurbescherming, soorten bescherming	Broedvogels	Geen	Geen	Werken buiten broedseizoen/ plangebied ongeschikt maken.	Geen
Natuurnetwerk Nederland	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen
Akkervogelleefgebied	ja	geen	geen	Compensatie in oeverstrook	Geen
Kruiselwerk verlenging ontgrondingsvergunning	Effecten	Nader veld onderzoek	Nader effect onderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Wet natuurbescherming, Natura 2000-gebieden	Mogelijk stikstof	Geen	geen	mogelijk	mogelijk
Wet natuurbescherming, soorten bescherming	geen	Geen	Geen	geen	Geen
Natuurnetwerk Nederland	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen